

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Rescriptis. Consilium VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

Quare existimo, articulos Opponentis, quatenus opponatur jurisdictionem Domini Prapostiti, & dictum Rescriptum de nullitate redarguunt, reijciendos, & ad acceptam executionem procedendum esse secundum acta; idque eo magis, quod per decretum 27. Februarij 1567. articulus jurisdictionis sit discussus, ac definitus; & initium executionis per decretum literarum citatorialium ad videndum expensas taxari factum: ita quod adversus idem decretum, cum in rem transierit iudicatum, refutatio decisi articuli admitti non debeat.

De Rescriptis.

S V M M A R I V M.

Obreptio Rescripti.

1. Obreptio mendax est.
2. Obreptio minus vitium continet, quam surreptio.
3. In surreptione probare debet qui eam obiicit; in obreptione probatio eius quod suggestum est incumbit impetranti.
4. Mendacium an sine dolo esse possit.
5. Error in facto proprio improbabilis.
6. Papa laico perinde, ut clerico, ius suum auferre non potest.

CONSILIUM VI.

AD dubia, quæ proponuntur in causa M. Antonij Zoy Actoris, & Iacobi du Boys Rei, in qua nuper late scripsimus, nec perplexa nec difficilis est responsio. Nam quod primo loco proponitur, an ex actis constet de aliquibus conjecturis, ex quibus detegi aut probari possit, quod Actor in impetratione literarum Apostolicarum sive narrando, sive tacendo, fraudem, dolum, vel malitiam admisit, ex ipsarum literarum Apostolicarum & actorum lectioneprehenditur; quod scilicet in illis contineatur, Actorem suæ Sanctitatis asseruisse, quod ipse à suis agnatis proximioribus obtinuerit cessionem iurum eis competentium: in his vero conspiciatur formalis & positiva allegatio Actoris, quod à proximioribus agnatis & consanguineis obtinuerit remissionem huius fideicommissi; in nulla autem parte actorum, nec in exhibitis instrumentis, inveniantur aliqua huiusmodi assertionis probatio; eum tamen ad illam probandam Actor se adstringerit, & terminos probandi sibi concedi obtinuerit. Ita ut, cum non appareat huiusmodi assertionis aliqua probatio, nec esse credatur, l. in lege 77. De contrah. emp. l. si bina 11. & ibi Castrenf. De iniusto iuramento, in fine. Et cum non est manifestum fit, huiusmodi assertionem esse falsam, eaque in parte Actorem esse mendacem precatorem. Ita enim & civilia, l. Prescripção l. Etsi legibus C. Si contra ius vel util. publ. l. ult. C. De divers. rescript. & Canonica jura, c. Sedes c. Super literis 20. De rescript. appellant eum, qui supplicando Papæ, aut Principi quodcumque Rescriptum ab his obtineat, narrat quod verum non est, aut verum esse non probatur.

† Etsi enim in surreptione, hoc est in taciturnitate ejus, quod narratum esse oportuit, probare debeat, qui surreptionem obiicit; in obreptione tamen seu facti suggestionem, onus probandi id, quod

pro vero suggestum est, incumbit impetranti tamquam asserenti, l. 2. De probation. Iom. Andree in c. 1. n. 2. De liti concess. Panor. in c. fin. n. 8. De presumpt. Rebuff. ad consuet. Regis in. de rescriptis, in prefat. n. 56. tomo 2. In quo qui deficiat, falsum per mendacium suggestisse deprehenditur in mendacio autem non potest non esse dolus & fraus, c. 1. s. autem xxii. q. 2.

Verum quidem est, sine mendacio, & sine intentione fallendi, quem posse pro vero asserere, quod verè falsum sit, si id putet verum esse; ideoque mendacem in dolo & fraude non esse, eumque magis falli, quam fallere, d. c. 1. s. autem vers. nemo mentiens; cum ex ignorantia & simplicitate interdum falsum asseratur: inter cuius generis falsum, & id quod per fraudem ac malitiam fit, discrimen ponitur etiam in hoc articulo, de impugnando Rescripto toto, ob falsum suggestum in una illius parte, d. c. Super literis & ibi Panor. n. 3. sed non potest id applicari ad hanc dicti Actoris assertionem, quæ nec ex simplicitate, nec ex ignorantia est; ob id, quod sit de facto proprio, quod scilicet ipse obtinuerit à proximioribus agnatis hanc cessionem seu remissionem. † In facto autem proprio non est probabilis error vel ignorantia, quæ ob id etiam non presumitur, l. fin. ff. Pro suo, c. Ab excommunicatione 41. De rescriptis: quia quilibet de suo facto certus esse debet, l. Cum falsum 46. De acquir. hered. prescriptum in re, cujus memoria recens, non de longinquo est, c. Cum illorum 32. De sent. excom. Romanus conf. 481. Presentis dubitationis n. 6. & maxime ubi non de damno evitando, sed indebito lucro capiendo agitur. Ut est in proposito, in quo Actor ad movendum suam Sanctitatem ad huius fideicommissi commutationem, hanc assertionem fecit, quæ sua Sanctitas expressè declarat se maxime motam fuisse ad concedendam hanc gratiosam commutationem; quam nulla ratione erat concessura, si id assertum non fuisset. Nulla enim talis est presumptio; potissimum quia in potestate Papæ non sit, dictis agnatis hominibus laicis, ejus jurisdictioni & potestati in temporalibus minime subiectis, spem huius fideicommissi per exorbitantem hanc commutationem eripere. † Etsi enim Papa Clericis possit liberius auferre beneficia; quia scilicet jus ac potestatem in Clericis & beneficia habet, c. 2. De prebend. lib. 6. Clem. 1. in fin. Vt libet pendem, laicis tamen nihil ita ex absolutà etiam potestate auferre potest, Doct. in l. Barbarus Philippus, & ibi Iason n. 42. Iom. Rubens conf. 155. Dubitatur, in fine. Sic igitur exclusà ignorantia, includitur necessarid scientia Actoris, quod hæc narratio seu suggestio de cessione seu remissione agnatorum fuerit falsa; & ex consequenti dolosa & fraudulenta. Vnde etiam est, quod qui à Papa beneficium assecutus est, narrando se nondum aliquod beneficium assecutum esse, quod tamen in rei veritate, quamvis exiguum assecutus erat, nullum emolumentum consequatur ex Rescripto huiusmodi collationis; ideo scilicet (ut dicit Pontifex, in c. Si proponente 42. in fin. De rescript.) quod fraudulenter sit obtentum. Et generaliter ideo leges & Canones dicunt, mendacem precatorem carere impetratis, quia fraus & dolus nemini patrocinari debeant, d. c. Sedes d. c. Super literis, d. l. Etsi, d. l. Prescripção.

quia

quia scilicet præsumptio juris est, fallum in proprio facto narrante nullius ignorantia prætextu iuvare posse; cum hæc non admitatur in facto proprio; & in literis gratiosis falsitas in dubio præsumatur semper expressa cum dolo, Innoc. in c. Accedens de crim. falsi, & in c. Dilectus 26. De rescript. Præses cons. 59. Magnifici, in fin. & cons. 101. Reverendæ Domine.

De Rescriptis.

S V M M A R I V M.

Rescripti executivi potestas.

1. Rescriptum executivum iurisdictionale propriè non est.
2. Executio à pontifice mandata ad illius instructionem semper fieri potest.

CONSILIVM VIII.

DILIGENTER inspecto tenore Brevis, seu rescripti Apostolici, Reverendissimis Dominis Episcopis Tagastensi & Narmurcensi directi; quo eis committitur & mandatur, ut de statu & qualitate omnium & quorumcumque bonorum, proprietatum, & iurium, nec non vero annuo valore omnium & quorumcumque censuum, fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum, & emolumentorum monasterij B. Mariæ Alhenfis, Cisterciensis ordinis, Leodiensis Diocesis, illiusque mensæ Abbatialis & Conventualis, ac membrorum, & annexorum ubicunque existentium, ac etiam de impensis, oneribus ordinariis & extraordinariis, nec non elemosinis, & alijs præstationibus Abbatis, & Conventus prædictorum, tam coniunctim, quam divisim, per se, vel alium seu alios fideles & peritos, diligenter inquirent, deq; omnibus sigillatim sue Sanctitati processum de more in scriptis conscribant, & conscriptum, clausum, ac eorum sigillis obsignatum, primo quoque tempore transmittant; testes, si se gratia, odio, vel amore subtraxerint, ad perhibendum veritatis testimonium per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellantur dicimus, huiusmodi mandatum iurisdictionale ac contentiosum non esse; sed continere tantum nudi ministerij, unius certi & specialis actus commissionem & executionem. † Id quod ex ipsa materia, hoc est, eo quod mandatur, & modo seu forma, quibus mandatur, apertè convincitur. Nam unicuique tantum articulus, seu unum tantum negotium continetur in hoc mandato; indagatio scilicet & inquisitio veritatis de quantitate proventuum dicti monasterij. Idque formâ executivâ, sine ulla necessitate citandi seu vocandi quemcumque ad illius executionem: ita ut nulla iurisdictionis seu iurisdictionis species in eo contineatur, sed nudum tantum officium & ministerium, c. ult. in fine & ibi

2. gl. ult. De off. & potest. iudicis deleg. † Et quidem non ad iudicij alicujus pendens inter alios instructionem, sed ad instructionem suæ Sanctitatis, in & super eo, quod motu proprio primum concessit, & post deinde suspendit ad effectum improbandæ seu revocandæ, vel probandæ seu confirmandæ concessionis. In quo ut nulla est partis contradictio, ita nec huiusmodi mandata inquisitionis seu examinationis oppositio. Ita quod dicti Reverendissimi Domini Episcopi non debuerint, vel assertum Abbatem, vel Conventuales dicti monasterij, aut

Reverendissimum Dominum Episcopum Leodiensem, ad huiusmodi mandati executionem citare. Id enim cum vult Pontifex, solet adijcere clausulam, *vocatis vocandis &c.* Card. Zabarel. in Clement. 1. n. 17. sub fin. De præben. Sic quod sine strepitu aut forma iudicij, ac extrajudicialiter, quolibet etiam tempore, sive feriato sive non feriato, huiusmodi mandati executio fieri possit, Innoc. in c. ult. De translat. Zabarel. in d. Clement. 1. n. 2. cum res ista abstracta sit ab omni iurisdictione; præterquam in cogendo & compescendo contradictores seu impediētes, nec non testes in executione huius rei necessarios. Quorum hoc posterius verbis dicti Brevis Apostolici exprimitur; illud juris potestate, propter necessarium antecedens, continetur in mandato merè & nudè executivo, exequendo in externa provincia longius à Romana Curia sita, Panorm. in c. final. §. fin. n. 6. De off. & potest. iud. deleg. Quamobrem existimo, horum Reverendissimorum Dominorum Episcoporum Commissariorum officium esse, ut ad injunctum sibi mandatum rectâ viâ procedant, illudque exequantur, sicuti S. D. N. ipsis mandavit.

De Rescriptis.

S V M M A R I V M.

Avocatio causæ.

1. Legatus à latere in causas advocare possit.
2. Papa Legatum mittendo potestatem suam à se non abdicat.
3. Rescripta duo impetrans quando utroque cadat.
4. Matrimoniales causæ Episcopis delegandæ sunt.

CONSILIVM IX.

QUOD rescriptum avocatorium pro parte Anna Schuermans ab Illustrissimo Domino Carolo Carassa Cardinale Legato de latere impetratum, nihil efficiat quò minus Reverendo D. Abbati S. Gertrudis Lovaniensis competat iurisdictionis, virtute antecedentis rescripti, pro parte Domicelli Wernheri ab Amstenraedt à sancta Sede Apostolica obtenti; quodque dicto Wernhero nullum juris sui detrimentum, aut prosequendi suam appellationem coram dicto Domino Abbate pendentem, impedimentum adferre possit rescriptum pro parte ejusdem Wernheri Decano S. Petri præsentatum, velut commonitorij loco, subsequētibz rationibus demonstratur. Nam in primis quod objicitur, appellanti causam per Cardinalem Carassam avocata esse à Decano S. Petri Lovaniensis, nihil facit in proposito: sive quia huiusmodi avocatio ex falsa suggestionis impetrata est, c. Super literis 20. De rescript. quasi scilicet hic Lovanij intelligi non posset lingua Germanica oppidi Aquisgranensis, quâ acta primæ instantiæ conscripta dicuntur; nam neque illa lingua tantopere à nostra dissidet, ut à dicto Decano intelligi non potuerit; neque deest hic Lovanij copia eorum, quibus assessores in causa adhibiti etiam superiorem linguam intelligere possent: sive quod dicti Cardinalis potestas in avocanda causa, quam ipse mandaverat, major fuerit, l. iudicium solvitur §8. De iud. & non tanta in avocanda causa, quæ per Sedem Apostolicam specialiter mandata